

2013
een keerpunt?

Raad van toezicht

De raad van toezicht controleert de bestuurder van SIDN en staat hem met raad ter zijde. De raad houdt toezicht en controle op onder meer de bedrijfsstrategie en de daaruit voortvloeiende ondernemingsrisico's, het behalen van doelstellingen en op de inrichting en effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. De raad van toezicht heeft zeven leden onder wie een voorzitter.

Wijzigingen in de samenstelling

Per 1 april 2013 is Simon Hania, corporate privacy officer bij TomTom, benoemd tot lid van de raad van toezicht van SIDN en raad van commissarissen van ENUM NL. Hij volgt Fred Eisner op, die per dezelfde datum is afgetreden. In het verleden was Simon Hania lid van de raden van bestuur van onder meer AMS-IX, COIN en NLnet Labs. Naast Fred Eisner is ook Michiel Westermann per 1 april afgetreden. Beide heren zijn lid geweest vanaf het moment dat de raad van toezicht in 2005 werd opgezet en hebben het maximum van drie zittingstermijnen vervuld. Zij hebben in die periode een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling die SIDN heeft doorgemaakt.

Op 18 september is Paul Schnabel benoemd als lid van de raad van toezicht. Hij is voormalig directeur van het Sociaal Cultureel Planbureau, kroonlid van de Sociaal Economische Raad en hoogleraar aan de Universiteit Utrecht. In 2014 zal hij de voorzittershamer overnemen van Eddy Schuyer. De raad van toezicht is blij met de toetreding van de nieuwe leden en is er trots op dat SIDN zulke prominente en gerespecteerde bestuurders aan zich weet te binden.

Besluiten

Belangrijke onderwerpen die tijdens de vier zittingen van de raad in 2013 besproken werden, waren de plannen voor de wijziging van het prijs- en facturatiebeleid van SIDN, een tweetal security-incidenten, de voortgang van het onderzoeksprogramma van SIDN Labs, de samenwerking met de Vereniging van Registrars en het voornemen tot de oprichting van het SIDN Fonds.

Verder zijn onder andere de volgende zaken goedgekeurd en/of vastgesteld:

- jaarrekening en jaarverslag 2012
- jaarverslagen van de raad van toezicht, de Selectiecommissie, de Auditcommissie en de Security- & Stabilitycommissie in het kader van corporate governance
- jaarplan en begroting 2013

Commissies

De Auditcommissie kwam in 2013 tweemaal bijeen en hield zich onder meer bezig met de jaarrekening 2012, prognoses, de kwartaalrapportages van 2013 en de interim accountantscontrole. De Selectie- & Benoemingscommissie kwam twee keer bijeen, voerde gesprekken met kandidaat-leden en adviseerde de raad van toezicht over de benoeming van de nieuwe leden.

De Security- & Stabilitycommissie kwam eenmaal bijeen. In deze sessie werden onder meer de uitkomsten van de audit ten behoeve van de ISO27001-certificering besproken en de aanbevelingen ter verbetering die hieruit voortkwamen.

Bijeenkomsten

In maart was de raad van toezicht in Oxford voor een ontmoeting met de board en bestuurder van Nominet, de registry van .uk, en met de board en bestuurder van Nominet Trust.

In juni had de raad van toezicht een overleg met de ondernemingsraad van SIDN.

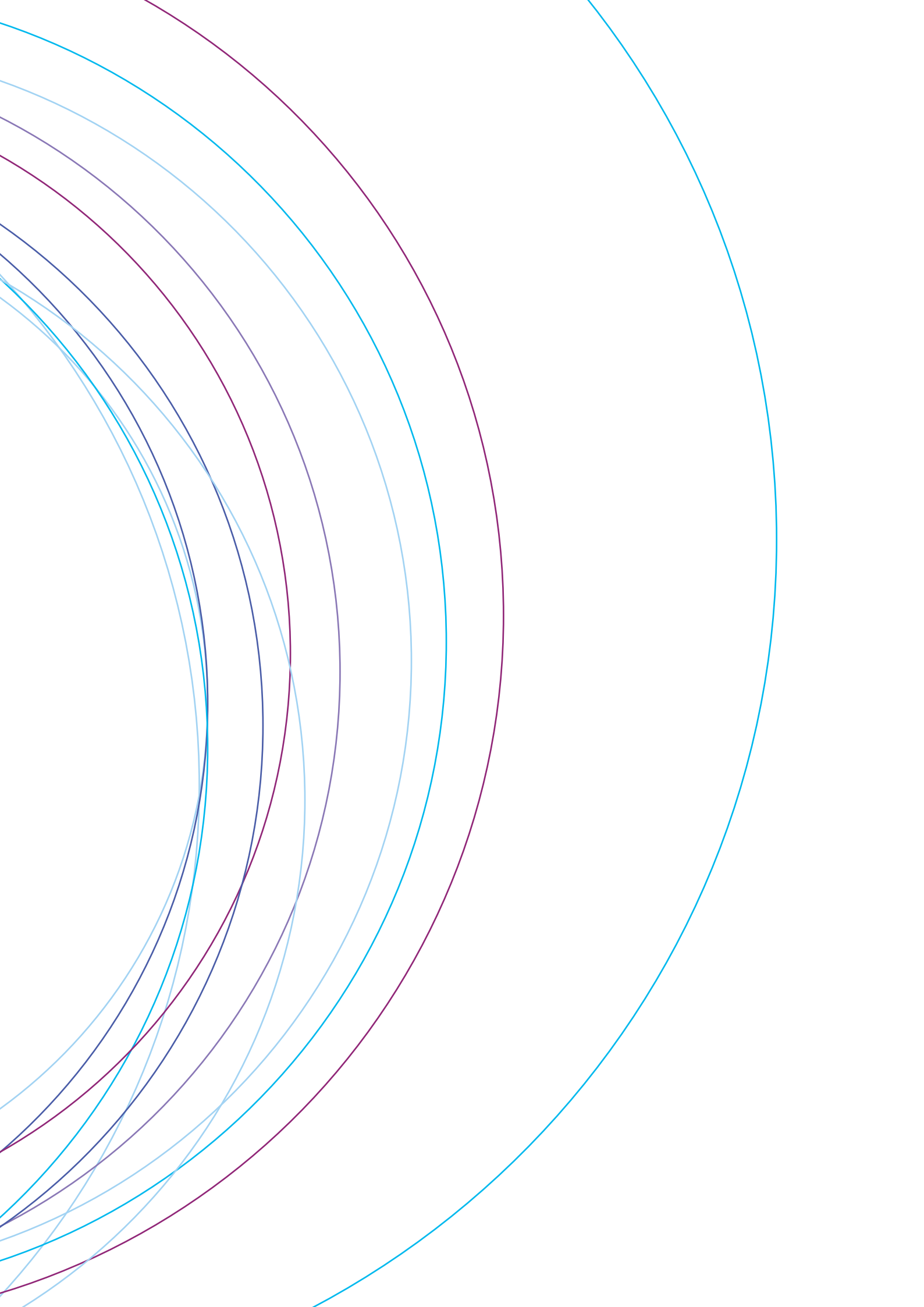
Begin oktober kwamen de raad van toezicht, de bestuurder van SIDN en het bestuur van de Vereniging van Registrars samen en bespraken het voorgenomen besluit tot oprichting van het SIDN Fonds. De VvR werd gevraagd advies te geven over de vorm en inrichting van het fonds en de wijze waarop registrars er optimaal bij betrokken kunnen worden. Verschillende adviezen van de VvR zijn meegenomen in de verdere ontwikkeling van het fonds.

De raad van toezicht is van mening dat het gevoerde beleid ervoor heeft gezorgd dat de kwaliteit van SIDN's dienstverlening is geborgd en dat SIDN goed voorbereid is op de toekomst.

Eddy Schuyer,
Voorzitter raad van toezicht

Eddy Schuyer
Voorzitter raad van toezicht

Inhoud

Raad van toezicht	02
Inleiding	07
Terugblik	10
Dienstverlening	14
Onderzoek en ontwikkeling	16
Interne organisatie	18
Maatschappelijke rol	20
Overige ontwikkelingen	23
Vooruitblik	26
Financieel verslag	28
Personalia	34
Colofon	35

2013: een keerpunt?

Roelof Meijer
Algemeen directeur

01 Inleiding

De onthullingen van Snowden zorgden voor meer aandacht voor de manier waarop we omgaan met privacy op het internet

Het meest ingrijpende internetnieuws van 2013 begon in een hotelkamer in Hong Kong. Van daaruit lekte Edward Snowden, ex-medewerker van de NSA, tienduizenden documenten over de Amerikaanse af luisterpraktijken en spionageprogramma's. NSA-programma's als PRISM en Bullrun waren wekenlang voorpagina-nieuws. Snowden werd genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede, was 'Guardian Person of the Year' en kreeg de Internationale Klokkenluidersprijs. Zijn vlucht voor de Amerikaanse autoriteiten beheerste het nieuws en eindigde in Moskou.

De gevolgen van Edward Snowden's onthullingen waren groot. Amerikaanse bedrijven liepen miljarden aan inkomsten mis omdat beledigde landen grote deals terugtrokken en het vertrouwen in (Amerikaanse) clouddiensten daalde tot onder het nulpunt. Diplomaten draaiden overuren om de imagoschade te beperken en burgerrechtenbewegingen spanden rechtszaken aan tegen de NSA. Verschillende landen voerden hun investeringen in 'cyber defense' op, wat leidde tot minder online vrijheid voor hun burgers.

Een ronduit positief gevolg van Snowden's onthullingen is de toegenomen aandacht voor privacy op internet. Anonieme alternatieven voor Google, zoals DuckDuckGo, wonnen terrein. Internetgiganten Yahoo, Google en Facebook kondigde nieuwe encryptietechnieken aan. In de nieuwe European Data Protection Regulation wordt het verzamelen van metadata verboden. En de Internet Engineering Task Force is bezig met het verbeteren van de encryptiestandaarden.

Keerpunt in internetgovernance

De onthullingen van Edward Snowden zorgden niet alleen voor meer aandacht voor de manier waarop we omgaan met privacy op het internet, maar misschien zelfs voor een verandering in de governance en structuur van het internet. In een felle reactie op de

gebeurtenissen, riep de Braziliaanse president Dilma Rousseff tijdens een zitting van de General Assembly van de Verenigde Naties op tot betere bescherming van internetgebruikers. Ook wilde zij het bestaande internetgovernance-model en het unilaterale toezicht van de VS op ICANN vervangen door een multilateraal model via de VN. Brazilië dreigde zelfs deels te breken met het wereldwijde web en een eigen, encrypted e-mailsysteem te ontwikkelen. Nu lag het bestaande multistakeholder-model al langer onder vuur. Door de onthullingen over de NSA won die kritiek sterk aan kracht, terwijl de positie van de VS, de grootste beschermer van het bestaande model, verzwakt was. Het open model, met beperkte invloed van overheden en zonder centrale regulering, dat de drijvende kracht is geweest achter het succes van het internet, kwam in gevaar. En daarmee ook de toekomst van het internet. Het Montevideo Statement on the Future of Internet Cooperation van de zogenaamde I-star organisaties (ICANN, ISOC, IETF, IAB, de RIR's, W3C) riep daarom op tot evolutie van het bestaande multistakeholder internetgovernance-model. Toen de gemoederen enigszins bedaard waren, kondigde Brazilië aan in april 2014 de 'Global Multistakeholder Meeting on the Future of Internetgovernance' te organiseren, met als doel die evolutie vorm te geven. Het is niet onwaarschijnlijk dat hiermee bewegingen in gang zijn gezet die uiteindelijk leiden tot een nieuw, hopelijk nog beter, mondiaal model van internetgovernance.

Keerpunt in cybersecurity

Het NSA-affaire overschaduwde de schok die een aantal omvangrijke hacks teweegbrachten. De US Federal Reserve, Facebook, Apple en Twitter waren enkele van de bedrijven die getroffen werden.

In december werden de gegevens van 70 miljoen klanten van Target ontvreemd. Ook DDoS-aanvallen namen toe in frequentie en impact. Steeds vaker zijn het criminelen die zo'n aanval opzetten, veelal gebruikmakend van botnets. In ons land waren onder andere de Douane, de Belastingdienst, de NS en verschillende Nederlandse banken doelwit. Door de aanval op Spamhaus, met een bandbreedte van maar liefst 300 Gb/s de grootste in de geschiedenis, functioneerden zelfs grote delen van het internet korte tijd trager. Mede naar aanleiding van deze incidenten kende 2013 veel initiatieven om het internet veiliger te maken. De Radboud Universiteit startte een opleiding cybersecurity en Europa kwam met een nieuwe cybersecurity-strategie. SIDN introduceerde als eerste registry ter wereld een lokale anycastservice. Hiermee wapenen we .nl beter tegen DDoS-aanvallen. Daarnaast ontwikkelden we in samenwerking met de partners van de Abuse Information Exchange de AbuseHub, een systeem dat het mogelijk maakt om informatie over botnetbesmettingen snel te delen.

Keerpunt voor het DNS

Bijna geruisloos ging de, volgens ICANN, misschien wel grootste verandering in de geschiedenis van het internet van start in 2013. In november werden vier nieuwe generieke topleveldomeinen (gTLD's) door ICANN toegevoegd aan de internetroot, waarmee de langverwachte uitrol van honderden nieuwe internet extensies eindelijk begon. De eerste vier nieuwe gTLD's waren allemaal in niet-Latijnse tekens: Arabisch, Cyrillisch en Chinees. In de laatste maand van het jaar

volgden nog tientallen andere TLD's. In totaal kunnen er de komende jaren meer dan 1.300 nieuwe gTLD's actief worden.

Keerpunt voor streaming video en social media 2013

Het was een keerpunt voor streaming video. Netflix brak wereldwijd door en kende ook in Nederland een flitsende start. De serie House of Cards, speciaal voor Netflix ontwikkeld, was de eerste serie die alleen op het web te zien is die een Emmy won.

2013 was ook het jaar waarin Hyves definitief zwichtte voor de concurrentie van voornamelijk Facebook. Tegelijk kwamen er veel nieuwe social media op, zoals Vine, waarmee gebruikers filmpjes van maximaal 6 seconden kunnen delen. De nieuwe dienst Snapchat, waarbij berichten slechts tijdelijk zichtbaar zijn, groeide sterk, net als de nieuwe dating-app Tinder. Instagram en LinkedIn introduceerden nieuwe advertentiemogelijkheden. Selfie was het Nederlandse Woord van het Jaar.

Keerpunt voor de economie

2013 leek voorlopig het laatste jaar van een van de diepste economische crises die we hebben meegeemaakt. Toch ging het internetbedrijven veelal voor de wind. Meer internetbedrijven dan ooit maakten een beursgang. De meest opmerkelijke was Twitter, dat maar liefst 1,6 miljard euro ophaalde met zijn aandelenuitgifte. E-commerce groeide opnieuw. Alleen al in West-Europa werd 174 miljard euro omgezet. Een steeds groter percentage van de online aankopen wordt gedaan via mobiel. Het groeiende belang van mobiel zorgde wel voor de grootste daling van pc-verkopen ooit. En ook op monetair gebied waren we misschien wel getuige van een doorbraak. De Amerikaanse senaat bombardeerde de online munt Bitcoin tot wettig betaalmiddel en prompt steeg de koers naar 900 dollar.

Keerpunt voor het internet of things

2013 was het jaar waarin het internet of things, een ontwikkeling die al jaren werd voorspeld door futurologen en trendwatchers, concrete vormen aan begon te nemen. De Google Glass werd getest in de gezondheidszorg. Samsung bracht een smartwatch op de markt, een horloge waarmee je onder meer kunt bellen en internetten. Smart appliances werden gemeengoed. Zo is het niet meer vreemd dat je wasmachine je een berichtje stuurt als hij klaar is met zijn wasprogramma of dat je een robotstofzuiger met je mobiele telefoon op afstand kunt bedienen.

Ook de 3D-printer brak door. Popster Will.I.Am maakte bekend 3D-printers in te willen zetten bij zijn concerten. Een Amerikaanse activist veroorzaakte ophef door een 'wiki weapon' te ontwikkelen, een pistool dat je thuis kunt printen. En in Amsterdam wil men met Nederlands grootste 3D-printer een compleet huis printen.

Keerpunt 2013

In de canon van het internet zijn een aantal jaren die eruit springen. Zoals 1969, het jaar dat ARPAnet, de voorloper van het internet, startte. Zoals 1974, het jaar dat het TCP/IP-protocol werd ontwikkeld, of 1990, het geboortjaar van het world wide web. Het afgelopen jaar zou weleens even belangrijk kunnen zijn. Of het nu gaat om privacy, internetgovernance, cybersecurity of over nieuwe toepassingen: de gebeurtenissen in 2013 veranderen het internet waarschijnlijk voorgoed. De eerste van vele nieuwe gTLD's werden actief. We zagen een internet dat zich steeds minder beperkt tot computerschermen maar in verbinding staat met elk denkbaar apparaat. En er kwamen nieuwe online producten en diensten op die de wereld kunnen veranderen óf geruisloos weer kunnen verdwijnen.

Ook het komende jaar blijft SIDN de ontwikkelingen

op de voet volgen. We blijven ons inspannen voor een internet dat open en toegankelijk is voor alle ruim zeven miljard mensen op aarde. En waar gebruikers zich met recht veilig voelen. Onze rol is niet altijd voor iedereen zichtbaar, maar soms van doorslaggevend belang. Wat de toekomst ook mag brengen, wij kunnen zeggen: wij waren erbij.

Roelof Meijer,
Algemeen directeur

Nieuwe producten
en diensten die
de wereld kunnen
veranderen óf
geruisloos weer
kunnen verdwijnen

02 Terugblik

Lage groei

De groei van het aantal domeinnamen nam in 2013 verder af. De netto groei nam af van 6,6% tot 5,3%, een daling van de groei van 13,7%. Deze lagere groei is niet specifiek voor .nl, maar is bij vrijwel alle landen-domeinen te zien. Vooral in West-Europese landen, waar het nationale domein goed ontwikkeld is. In vergelijking met die toplevels presteerde .nl boven verwachting. Zo daalde de groei van .de (Duitsland) met 43,2% en bij .uk (Groot-Brittannië) met 44,6%. De groei van .eu daalde zelfs met 95,5%, van 5,3% groei in 2012 tot 0,24% in 2013.

Buiten West-Europa ligt de groei van domeinnamen relatief gezien op een hoger niveau. Dat geldt vooral voor de opkomende economieën. Zo zijn de domeinen van de zogenaamde BRICS-landen in 2013 met ruim 25% gegroeid.

De afnemende groei van grote West-Europese landen-domeinen is allereerst toe te schrijven aan de slechte economische omstandigheden in 2012 en de eerste helft van 2013. Vooral het verband met de handel is sterk. Daarnaast is in West-Europa gewoonweg minder ruimte om te groeien, omdat het aantal geregistreerde domeinnamen per hoofd van de bevolking er veel hoger ligt dan elders.

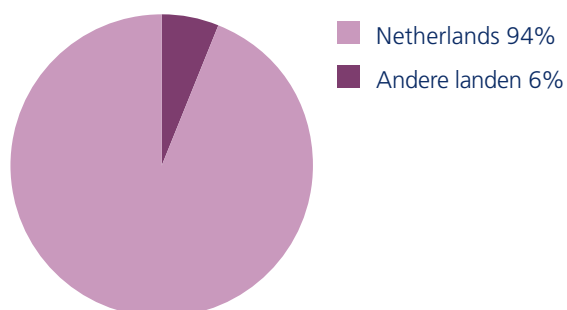
In het licht van deze internationale ontwikkelingen was 2013 een goed jaar voor .nl. Ondanks de afgenomen groei steeg het marktaandeel van .nl in Nederland naar 73,5% eind 2013. Er werden in 2013 971.304 nieuwe .nl-domeinnamen geregistreerd. Het aandeel van registraties door particulieren steeg tot meer dan 30%. In 2014 verwacht SIDN opnieuw lage groeicijfers. Het aantal opheffingen stijgt, in 2013 met 5,4%, en het aantal nieuwe registraties neemt af.

Groeipercentage .nl-domein in 2013: 5,3%

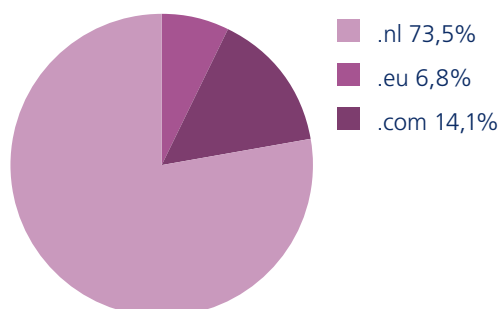
TLD	Aantal eind 2013	Netto Groei
.com	111.839.466	5.760.230
.tk	21.131.593	6.719.718
.de	15.592.379	308.692
.net	15.166.881	284.695
.cn	10.829.480	3.321.721
.uk	10.550.763	250.774
.org	10.366.672	261.096
.info	5.836.808	-1.313.893
.nl	5.388.364	272.712
.ru	4.918.923	660.453

Aantal registrars december 2013: 1.570

Waar komen de registrars vandaan?

Marktaandeel .nl in Nederland

Onderzoek naar trends in internetgebruik 2013

In 2012 bracht SIDN voor het eerst het onderzoeksrapport 'Trends in internetgebruik' uit. Het rapport beschrijft de uitkomsten van een onderzoek naar de manier waarop apps, mobiele devices en social media de vraag naar domeinnamen beïnvloeden. In 2013 verscheen een update op het onderzoek. Dit waren de belangrijkste conclusies:

- tablets worden als internetdevice hoger gewaardeerd dan de veel wijder verbreide smartphones;
- de verwachting is dat phablets, smartphones met een scherm van minimaal 5 inch, een van de dominante devices voor internetgebruik zullen worden;
- de meeste bedrijven hebben de stap naar social media al gemaakt en verwachten de komende jaren weinig groei op dat gebied;
- de groei van actie- en campagnewebsites om doelgroepen te bereiken zet door en van substitutie van een domeinnaam door social media blijkt vooralsnog geen sprake;
- het aantal particuliere houders van een domeinnaam blijft groeien;
- het percentage particulieren en bedrijven met plannen om een domeinnaam te registreren is gehalveerd.

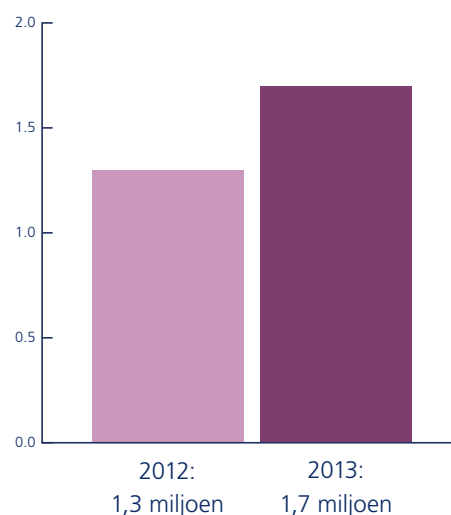
[Download](#) het onderzoeksrapport.

.nl-domein toonaangevend in DNSSEC

DNSSEC (Domain Name System Security Extensions) is een uitbreiding op het DNS. Het zorgt ervoor dat internetgebruikers zeker weten dat ze niet op een malafide website terecht komen terwijl ze wel het juiste internetadres hebben ingetikt. Ook maakt het de inzet mogelijk van andere technieken die het internet veiliger maken, zoals DANE en DKIM.

SIDN heeft een voortrekkersrol op het gebied van DNSSEC. Al in 2010 werd de .nl-zone gesigineerd met DNSSEC en sinds 2012 kunnen registrars DNSSEC geautomatiseerd aanbieden aan hun klanten. Deze laatste stap is cruciaal voor de goede werking van DNSSEC en SIDN heeft dit dan ook actief gestimuleerd. In 2013 steeg het aantal met DNSSEC beveiligde .nl-domeinnamen van 1,3 naar 1,7 miljoen. Hiermee is .nl het landendomein met veruit de meeste DNSSEC-domeinnamen. Toch ziet SIDN nog veel ruimte voor verbetering. Daarom blijft het bedrijf investeren in de acceptatie, het gebruik en de verdere ontwikkeling van DNSSEC.

Aantal DNSSEC beveiligde .nl-domeinnamen:

Secure verhuizen van DNSSEC-domeinnamen

DNSSEC kende tot voor kort een onopgelost probleem: het eenvoudig verhuizen van een met DNSSEC beveiligde domeinnaam van de ene naar de andere registrar. Tijdens een verhuizing kan een domeinnaam enkele uren onbereikbaar of onbeveiligd raken, wat hetzelfde effect heeft op de bijbehorende website. Deze situatie is ongewenst, zeker voor bedrijven die voor hun inkomsten afhankelijk zijn van hun website. SIDN bedacht een unieke oplossing: een 'keyrelay'. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de registry als centraal punt om sleutel materiaal van de verkrijgende naar de latende partij te sturen. De communicatie tussen de partijen verloopt via het kanaal dat ze toch al gebruiken om domeinnamen te registreren en te onderhouden: het domeinnaamregistratiesysteem van SIDN. Mede daardoor was de oplossing eenvoudig te implementeren en had hij veel draagvlak onder de .nl-registrars.

Het veilig kunnen verhuizen van een DNSSEC-domeinnaam neemt een significante hobbel voor de verdere uitrol van DNSSEC weg. Op de dag van de introductie maakten twee registrars er direct succesvol gebruik van.

Whois uitgebreid

Via de zogenaamde Whois kan iedereen informatie opvragen over bestaande domeinnamen. Sinds november 2013 geeft de Whois van .nl ook informatie over een eventuele 'reseller' via wie de domeinnaam is aangevraagd. Zo kunnen domeinnaamhouders eenvoudig zien met wie ze zaken doen. Deze wijziging was een wens van veel registrars en kwam tot stand in nauwe samenwerking met de Vereniging van Registrars.

.nl Control: extra bescherming voor domeinnamen

In 2012 ontwikkelde SIDN .nl Control, speciaal voor organisaties die extra controle willen hebben over hun domeinnaam, zoals banken, overheidsinstellingen of bedrijven met een waardevolle merknaam. De dienst beschermt domeinnaamhouders tegen ongewenste wijzigingen, zoals een verandering van domeinnaamhouder, een verhuizing of een opheffing. Met .nl Control worden dergelijke wijzigingen niet automatisch verwerkt, maar handmatig door SIDN en pas nadat de domeinnaamhouder expliciet akkoord heeft gegeven. In 2013 heeft SIDN .nl Control verder uitgebreid.

Met deze uitbreiding kan een domeinnaamhouder ook ongewenste wijzigingen van het IP-adres van een nameserver, de zogenaamde glue records, voorkomen. SIDN speelt hiermee in op een groeiende vraag die is ontstaan naar aanleiding van security-incidenten bij registrars met .nl-domeinnamen. Zo voerden kwaadwillenden in augustus DNS-aanpassingen door bij een registrar waarna duizenden domeinnamen verwezen naar een website die malware verspreidde.

Lokaal anycastnetwerk

Naar aanleiding van meer en krachtigere DDoS-aanvallen besloot SIDN in 2013 om haar DNS-anycast-technologie ook onder te brengen bij onder meer grote internet service providers (ISP's) en hosting-partijen. SIDN is de eerste registry die gebruikmaakt van zo'n lokaal anycastnetwerk.

Globale anycast is een veelgebruikte techniek om de beschikbaarheid van servers te vergroten. Doordat verschillende servers één IP-adres delen, 'denken' routers dat het dezelfde server is. Zo wordt de totale netwerkbelasting verspreid over meerdere exemplaren van wat dezelfde server lijkt.

SIDN is de eerste registry die gebruikmaakt van een lokaal anycastnetwerk

Wat lokale anycast anders maakt, is de inzet van zogenaamde lokale nodes. Door slim om te gaan met routing kunnen deze alleen lokaal benaderd worden. Hierdoor kan wereldwijd DDoS-verkeer, ongeacht de hoeveelheid, niet bij een lokale node uitkomen. Dat kan alleen lokaal gegenereerd DDoS-verkeer, en dit is beter onder controle te krijgen. Bij aanvallen die niet geïsoleerd kunnen worden omdat ze te groot zijn, bieden lokale anycastservers extra capaciteit die helpt om de aanval af te slaan. De lokale anycasttechnologie van SIDN is vooral interessant voor grote ISP's en hosting-bedrijven. Bij een aanval op de servers van SIDN biedt het hun de grootste kans op een goed en snel functionerende .nl-nameserver. Voor kleinere partijen zet SIDN zogenaamde 'shared nodes' in: lokale anycastservers die gedeeld worden door een aantal partijen. Een dergelijke server draait nu bij AMS-IX. Het systeem voor lokale anycast is door SIDN in eigen huis uitgedacht en gebouwd.

College voor Klachten en Beroep

Het College voor Klachten en Beroep voor .nl-domeinnamen (CvKB) is een onafhankelijk college waar registrars en houders van een .nl-domeinnaam in beroep kunnen gaan tegen bepaalde beslissingen van SIDN. Het CvKB heeft in 2013 vier beroepen behandeld, één meer dan het jaar daarvoor. In twee zaken heeft het college het beroep ongegrond verklaard, de twee andere beroepen werden nietontvankelijk verklaard. Het CvKB behandelt naast beroepen ook klachten, wanneer de klager vindt dat een domeinnaam is geregistreerd in strijd is met de openbare orde of de goede zeden. In 2013 werd hierover geen klacht ontvangen.

Geschillenregeling voor .nl-domeinnamen

De Geschillenregeling voor .nl-domeinnamen biedt een snel, eenvoudig en goedkoop alternatief voor een gang naar de rechter. Onder deze regeling zijn in 2013 65 zaken gestart bij het WIPO Arbitration and Mediation Center. In 26 zaken kwam het tot een uitspraak, vijf zaken lopen nog en de overige zaken zijn voor de uitspraak beëindigd, waarvan twaalf dankzij succesvolle mediation door SIDN. Andere zaken werden vroegtijdig beëindigd, bijvoorbeeld omdat de eis werd ingetrokken of omdat er onderling geschikt werd. In totaal werden in 2013 31 zaken door de mediator van SIDN behandeld. Uitspraken van WIPO en andere domeinnaam-jurisprudentie zijn beschikbaar op www.domjur.nl, een initiatief van SIDN en Tilburg University.

Notice-and-Take-Down-regeling

De Gedragscode Notice-and-Takedown biedt tussenpersonen in de internetbranche een procedure voor het omgaan met meldingen van onrechtmatige en strafbare inhoud op websites. SIDN heeft in 2013 negen verzoeken ontvangen onder de Notice-and-Take-Down-procedure. In geen van deze gevallen is een domeinnaam tijdelijk buiten gebruik gesteld. Dit kwam bijvoorbeeld doordat een andere partij in de keten actie ondernam of er geen sprake was van onmiskenbare onrechtmatige of strafbare inhoud. In een dergelijke situatie kan SIDN niet overgaan tot de verregaande maatregel van buitengebruikstelling van de domeinnaam.

03 Dienstverlening

Daling aantal registrars zet door

SIDN beheert het .nl-domein, voert nieuwe registraties en mutaties op bestaande domeinnamen door en zorgt dat de domeinnamen werken. De dienstverlening aan domeinnaamhouders verloopt via registrars die bij SIDN zijn aangesloten. Vaak zijn dit internetservice-, hosting- of accessproviders, maar ook webdesign-, merken- en reclamebureaus. Ook grote bedrijven die veel domeinnamen registreren of er veel belang aan hechten deze zelf te beheren, kiezen er soms voor om zelf registrar te worden. Bij deze laatste groep kunnen potentiële domeinnaamhouders niet terecht om een domeinnaam aan te vragen. Het aantal registrars is in 2013 met ruim 100 gedaald tot 1570 registrars.

Tevredenheid registrars

Net als in voorgaande jaren heeft SIDN in 2013 een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder haar registrars. De tevredenheid was hoger dan ooit tevoren. Registrars waren vooral te spreken over de kern van de dienstverlening, het registreren en muteren van domeinnamen. De registrarwaardering voor SIDN is eveneens goed wanneer deze vergeleken wordt met andere registries. De meeste registries van landendomeinen worden op een lager niveau gewaardeerd. Deze hoge waardering is een bewijs dat de inspanningen van SIDN om de dienstverlening aan haar registrars te verbeteren hun vruchten afwerpen.

Nieuw prijs- en facturatiebeleid en faillissementsprocedure

Vanaf haar oprichting factureerde SIDN in kwartaaltermijnen voor abonnementen en mutaties. In 2013 heeft SIDN in aanvulling op de kwartaaltermijn een flexibele maandtermijn en een voordelige jaartermijn met bijpassende tarieven geïntroduceerd. Ook worden domeinnamen nu van dag tot dag gefactureerd en niet

Algehele waardering door de registrars

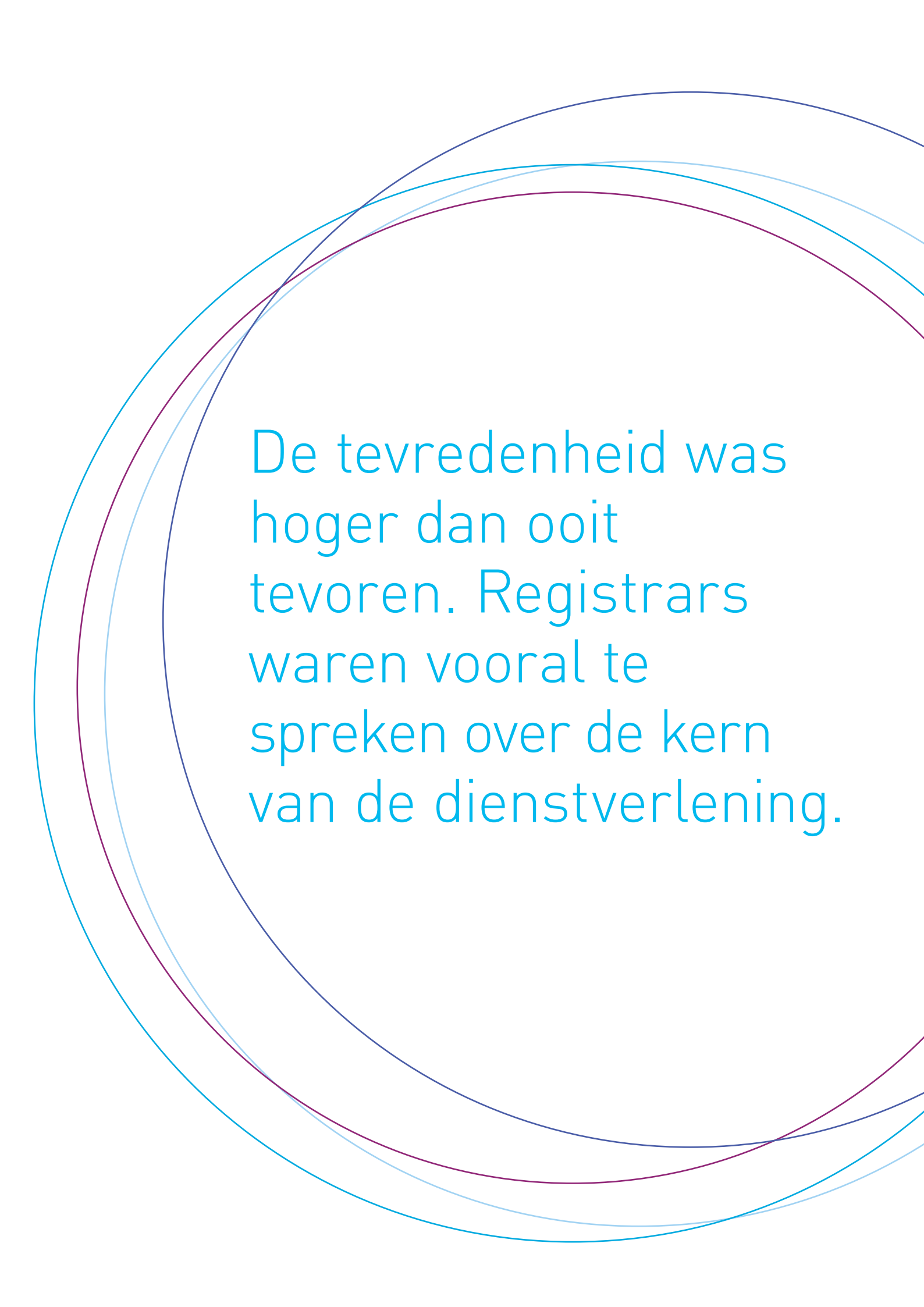
2012	7.6
2013	7.8

meer per kwartaal. Deze nieuwe manier van factureren sluit beter aan bij de verschillende behoeften van registrars. In 2013 werden tevens de voorbereidingen getroffen om per 1 januari 2014 over te kunnen gaan van kwartaalfacturatie naar maandfacturatie.

Daarnaast heeft SIDN, in samenspraak met de registrars, een nieuwe procedure ontwikkeld voor het omgaan met faillissementen van domeinnaamhouders, die onder meer kostenbesparing voor de registrars oplevert. Tenslotte werden de tarieven voor het uit quarantaine halen van een opgeheven domeinnaam meer dan gehalveerd.

Samenwerking met de Vereniging van Registrars

De Vereniging van Registrars (VvR) vertegenwoordigt de belangen van registrars richting SIDN. In 2013 heeft SIDN regelmatig overlegd met het bestuur van de VvR en met de commissies Techniek, Legal, Operationele Zaken en Marketing & Communicatie. Met het bestuur wordt ieder kwartaal overlegd over de hoofdlijnen. In 2013 waren belangrijke gespreksonderwerpen onder meer het prijs- en facturatiebeleid, het opnemen van resellers in de Whois en de veiligheid van het .nl-domein. Op dit laatste onderwerp ligt in 2014 de focus. De samenwerking met het bestuur van de VvR verliep met name aan het begin van het jaar soms moeizaam, maar ontwikkelde zich in positieve zin. SIDN heeft in 2013 met een bijdrage van € 178.000 alle kosten van de VvR gedekt.

De tevredenheid was
hoger dan ooit
tevoren. Registrars
waren vooral te
spreken over de kern
van de dienstverlening.

04 Onderzoek en ontwikkeling

SIDN Labs is het R&D-team van SIDN. De onderzoeksactiviteiten van SIDN dienen drie doelen:

1. SIDN verder ontwikkelen als toonaangevend expertisecentrum op het gebied van internettechnologie;
2. Ontwikkelen van nieuwe technieken en systemen om SIDN's diensten verder te innoveren,.
3. Faciliteren van onderzoek buiten SIDN dat een toegevoegde waarde biedt voor .nl en de internationale positie van Nederland.

Een belangrijk thema voor SIDN Labs is het verder verhogen van de stabiliteit en veiligheid van het DNS, waarvoor SIDN Labs ook veel samenwerkt met partners zoals universiteiten en R&D-teams van andere bedrijven.

WEIRDS voor .nl

Elke registry biedt een Whois aan waarmee informatie over een bestaande domeinnaam opgevraagd kan worden, meestal de NAW-gegevens van de houder en informatie over de registrar via wie de domeinnaam is geregistreerd. De vorm waarin deze gegevens worden getoond en verstuurd is echter niet gestandaardiseerd. WEIRDS is een nieuwe standaard voor de Whois-dienst, op dit moment in ontwikkeling bij de Internet Engineering Task Force (IETF). SIDN Labs heeft in 2013 een applicatie geschreven waarmee de Whois van het .nl-domein automatisch naar de nieuwe standaard wordt omgezet. [De applicatie](#) is als pilot beschikbaar voor alle .nl-registrars.

AbuseHUB

De vereniging Abuse Information Exchange is een uniek samenwerkingsverband van SIDN en acht Nederlandse internetserviceproviders, versterkt met SURFnet en ondersteund door het ministerie van Economische Zaken en ECP. Het doel van Abuse Information Exchange is het

aantal botnet-besmettingen in Nederland te verlagen en zo de internetveiligheid te verhogen. Botnets zijn netwerken van computers die zonder medeweten van hun eigenaar besmet zijn met een virus of andere kwaadaardige software. Ze kunnen daardoor door derden worden misbruikt, bijvoorbeeld voor het versturen van spam of het uitvoeren van DDoS-aanvallen. Samen met softwareontwikkelaar Ibuildings heeft de vereniging in 2013 de AbuseHUB ontwikkeld. Dit systeem verzamelt, analyseert en sorteert meldingen over botnetbesmettingen en verzendt deze naar de aangesloten leden. Hierdoor kunnen deze snel en gericht actie ondernemen om de botnetbesmetting te verwijderen, en wordt de schade die een botnet kan aanrichten beperkt.

SIDN Labs heeft in 2013 samen met de andere leden actief bijgedragen aan het specificeren van de technische eisen voor de AbuseHUB. De productieafdelingen van SIDN beheren de AbuseHUB in samenwerking met SURFnet.

Secure verhuizen van DNSSEC-domeinnamen

SIDN ontwikkelde een unieke oplossing voor het [secure verhuizen](#) van een met DNSSEC beveiligde domeinnaam: een 'keyrelay'.

Deze extensie van het Extensible Provisioning Protocol is ingediend bij de IETF als een zogenaamde 'internet draft'. Naar verwachting wordt het in 2014 de internationale standaard voor het veilig verhuizen van DNSSEC-domeinnamen.

Domeinnaambewakingservice

In 2013 ontwikkelde SIDN een prototype van een nieuwe dienst: de Domeinnaambewakingservice. Dit is een middel om typosquatting te signaleren: een vorm van misbruik waarbij kwaadwillenden een domeinnaam registreren die lijkt op een bekende domeinnaam, zoals digit.nl in plaats van digid.nl. Mensen die zich vergissen bij het intypen van een webadres komen vervolgens op een malafide site uit, die hen onder valse voorwendselen bijvoorbeeld persoonsgegevens probeert te ontfutselen. Deze vorm van phishing kan enorme schade aanrichten.

De Domeinbewakingservice signaleert potentiële typosquats en informeert automatisch de gebruiker, zodat die actie kan ondernemen. De dienst is getest in een succesvolle pilot met een grote financiële dienstverlener en wordt in 2014 doorontwikkeld.

PI.Lab

PI.Lab is een samenwerking tussen SIDN, TNO, de Radboud Universiteit Nijmegen en Tilburg University. Dit expertisecentrum ontwikkelt oplossingen voor het versterken van de online privacy en het beheren van elektronische identiteiten. PI.Lab is daarbij uniek omdat het verschillende disciplines combineert (technisch, juridisch, sociaalwetenschappelijk) en de opgedane expertise toepast, bijvoorbeeld in de vorm van beleids-ondersteuning en adviezen aan het bedrijfsleven en overheden.

In 2013 was SIDN Labs onder meer betrokken bij de doorontwikkeling van [IRMA](#) ('I Reveal My Attributes'), een technologie die bijvoorbeeld gebruikt kan worden voor leeftijdsverificatie. In 2014 gaat SIDN deze technologie verder verkennen, bijvoorbeeld om het bijbehorende organisatienetwerk uit te werken. Daarnaast staat er een pilot op de planning met de Radboud Universiteit Nijmegen en SURFnet.

In 2013 ontwikkelde
SIDN een prototype
van een nieuwe dienst

05 Interne organisatie

Personeelsbeleid

SIDN wil de beste professionals aantrekken en hen op topniveau laten presteren. Om dit te bereiken, biedt het bedrijf medewerkers een inspirerende werkomgeving en voldoende mogelijkheden om zich te ontwikkelen. Ook in 2013 is daarom uitgebreid geïnvesteerd in de ontwikkeling van medewerkers met trainingen, cursussen en opleidingen. Zo werden er trainingen Nederlands en timemanagement georganiseerd, kregen de trainingen Engels een vervolg en werden er ITIL-opleidingen en DNS-opleidingen verzorgd voor groepen medewerkers. Ook volgden veel medewerkers een individuele training of opleiding. Het aantal medewerkers is in 2013 gegroeid naar 82.

Medewerkertevredenheid

In 2013 heeft Effectory in opdracht van SIDN opnieuw onderzoek gedaan naar de medewerkertevredenheid. Deze werd over het geheel genomen beoordeeld met een 7,8, waarmee de tevredenheid op hoog niveau bleef.

Nieuwe beoordelings- en beloningssystematiek

De beoordelings- en beloningssystematiek is in 2013 aangepast, waardoor de systematiek voorspelbaarder en transparanter is geworden voor medewerkers en leidinggevenden.

Start invoering Het Nieuwe Werken

Milieu- en kostenbesparingen, tevreden werknemers en een betere privé-werkbalans: het Nieuwe Werken kent veel voordelen. Alhoewel de belangrijkste voorzieningen om plaats- en tijdsafhankelijk te werken al jaren op orde zijn binnen SIDN is het nieuwe werken nog geen gemeengoed binnen het bedrijf. In 2013 is gewerkt aan een beleid op dit gebied. In 2014 start SIDN kleinschalig met de invoering hiervan.

Ontwikkeling facturatiehub

In 2013 ontwikkelde SIDN een facturatiehub, een flexibele applicatie waarmee bestaande én toekomstige diensten en producten gefactureerd kunnen worden. Dit systeem is verbonden met het domeinnaamregistratiesysteem, maar separaat daarvan ontwikkeld. Door deze manier van ontwikkelen zijn systemen beter te onderhouden en te beheren.

Aanpassingen ICT-infrastructuur

SIDN heeft haar ICT-infrastructuur ondergebracht op verschillende locaties. Deze locaties zijn verbonden via een zogenaamde netwerkring. Om de beschikbaarheid van de systemen te verhogen en het aantal onderhoudsvensters te reduceren is er in 2013 een separate netwerkring gerealiseerd. Hierdoor is het mogelijk om onderhoud aan het netwerk te plegen zonder dat de dienstverlening onderbroken hoeft te worden.

Vanwege de continue groei die het .nl-domein doormaakt, was er behoefte aan extra capaciteit. Dit noodzaakte SIDN om alle hardware binnen twee datacenters te verhuizen. Een omvangrijke operatie die gerealiseerd werd zonder downtime van de systemen.

Uitbreiding automatische controle op systemen

In 2013 heeft SIDN de automatische controle op haar ICT-systemen uitgebreid, waardoor er meer systemen op meer punten gecontroleerd kunnen worden. De informatie uit de automatische controles wordt samen met de loggegevens ondergebracht in één systeem. Hierdoor kan er eenvoudig in de historie worden gekeken en kunnen relaties gelegd worden tussen bepaalde activiteiten op de systemen. Dit helpt bij het eerder signaleren van ongewenste activiteiten of verstoringen.

Ondernemingsraad

Het belangrijkste onderwerp waar de OR zich in 2013 mee bezig hield, was de verbetering van de beoordelings- en beloningssystematiek. Hiervoor ontving de OR twee instemmingsaanvragen. Daarnaast behandelde de OR instemmingsaanvragen voor het bedrijfsnoodplan en voor het plan van aanpak dat SIDN maakte na een risico-inventarisatie. Ten slotte was de OR betrokken bij het jaarplan en de begroting van SIDN voor 2014.

06 Maatschappelijke rol

Ondersteuning maatschappelijke organisaties

Het internet speelt een cruciale rol in onze economie en onze maatschappij. Maar alleen als het internet voor iedereen open en toegankelijk is, als het een afspiegeling is van de diversiteit in culturen, talen en geschriften, als gebruikers zich er veilig voelen, en als vrije toegang tot informatie de norm is, kan het internet zich tot zijn volle potentieel ontwikkelen. Daarom investeert SIDN in de technische en maatschappelijke ontwikkeling van het internet. Door het ondersteunen van verschillende activiteiten op het gebied van internetgovernance, technologie, veiligheid en duurzaamheid, brengt SIDN het internet verder.

Steunpunt Acquisitiefraude

Steunpunt Acquisitiefraude is het landelijk meldpunt voor advertentiefraude en acquisitiefraude. Organisaties die vinden dat ze gedupeerd of misleid zijn door advertentiecontracten, vermeldingen op websites en in internetgidsen, of door spooknota's, kunnen zich bij het steunpunt melden.

Meldpunt Kinderporno

Het Meldpunt Kinderporno bestrijdt de verspreiding van kinderporno op het internet. Naast de politie is het de enige organisatie in Nederland die zich, gesteund door het Ministerie van Justitie en de Europese Commissie, hiermee bezighoudt. SIDN is ervan overtuigd dat het geheim van een effectieve aanpak ligt in de samenwerking tussen partijen, zoals de KLPD, overheid, kinderrechtenorganisaties en internetserviceproviders.

Platform Internetveiligheid (ECP)

Het Platform Internetveiligheid is een samenwerkingsverband tussen overheid en marktpartijen. Het platform wil een structurele bijdrage leveren aan het

verbeteren van de internetveiligheid voor de internetgebruiker. Naast de aanpak tegen de verspreiding van kinderporno via internet houdt Platform Internetveiligheid zich ook bezig met onderwerpen als phishing en opsporing versus privacy.

Werkgroep Notice-and-Take-Down

De Werkgroep Notice-and-Take-Down valt onder het Platform Internetveiligheid en beheert de gedragscode Notice-and-Take-Down. SIDN was mede-initiatiefnemer van deze code.

Digibewust

Digibewust wil het veilig en verantwoord gebruik van internet en van digitale middelen stimuleren. Digibewust is een onderdeel van het programma Digivaardig & Digiveilig, een samenwerkingsverband tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Dit programma wordt ondersteund door het ministerie van Economische Zaken, de Europese Commissie en diverse bedrijven en wordt uitgevoerd door ECP, het platform voor de informatiesamenleving.

Bits of Freedom

Bits of Freedom is een invloedrijke burgerrechtenbeweging die opkomt voor vrijheid en privacy op internet. Grondrechten die onmisbaar zijn voor ontplooiing, technologische innovatie en voor de rechtsstaat. Bits of Freedom strijdt voor een open internet, waar iedereen informatie digitaal kan delen en waar privécommunicatie privé blijft. Een doel dat nauw aansluit bij de missie van SIDN.

Summer School on Internet Governance (SSIG)

De Summer School on Internet Governance leert studenten en professionals alles over de verschillende aspecten van internetgovernance en helpt hen inzicht

te krijgen in de mondiale vraagstukken op dit gebied. Naast de jaarlijkse European Summer School on Internet Governance sponsort SIDN ook de Zuid-Amerikaanse variant, de South Summer School on Internet Governance. Regelmatig verzorgt SIDN een college tijdens de summer schools.

Anti Phishing Working Group (APWG)

De APWG is een internationale organisatie die meer dan 2000 bedrijven, financiële instellingen, overheden, opsporingsinstanties, ISP's, instellingen en organisaties verenigt in de strijd tegen phishing-praktijken. SIDN is lid van de APWG.

Internet Society Next Leaders Programme

Het Next Generation Leadership Programme is een opleidingsprogramma van ISOC dat de volgende generatie leiders van het internet voorbereidt om uitdagingen aan te pakken op het gebied van internetgovernance, technologie en ontwikkeling.

Deelnemers zijn tussen 20 en 40 jaar oud en komen uit de hele wereld. Een aantal van hen zal uiteindelijk een leidinggevende rol hebben in organisaties als ICANN en IETF, maar het programma richt zich nadrukkelijk ook op andere niveaus, zoals plaatselijke gemeenschappen of burgerinitiatieven.

Universiteit van Nederland

Universiteiten zijn er voor iedereen. Colleges zijn echter slechts te volgen door studenten. De Universiteit van Nederland maakt inspirerende colleges van bekende hoogleraren gratis online toegankelijk voor heel Nederland. SIDN is een van de sponsors van dit bijzondere initiatief.

Internet Protection Lab

SIDN ondersteunt dit samenwerkingsverband waarin verschillende organisaties werken aan veilige toegang tot een ongecensureerd internet. Zodat journalisten, bloggers en activisten wereldwijd belangrijke informatie kunnen blijven ontvangen en verspreiden zonder het risico te lopen opgespoord en vervolgd te worden.

Stichting Mijn Kind Online

Stichting Mijn Kind Online is een kenniscentrum voor jeugd en (digitale) media. Met steun van SIDN voerde [deze stichting](#) in 2013 actie om aandacht te vragen voor identiteitshacks. Regelmatig worden kinderen hier de dupe van.

Oprichting SIDN Fonds

In oktober maakte SIDN het voornemen bekend om een onafhankelijk fonds op te richten met als doel de welvaart en het welzijn in Nederland te verhogen door bij te dragen aan de vergroting van de economische en maatschappelijke waarde van het internet. Het SIDN Fonds doet dit door financiële steun te verlenen aan projecten die gericht zijn op innovatie, onderwijs, onderzoek, het verhogen van veiligheid en het vertrouwen, het verbreden van toepassingen en het vergroten van zinvol gebruik van het internet in Nederland. De oprichting van het SIDN Fonds sluit perfect aan bij het streven van SIDN naar één, wereldomvattend internet dat open en toegankelijk is voor iedereen.

SIDN is van plan om een startvermogen van naar verwachting 5 miljoen ter beschikking te stellen aan het fonds en het fonds duurzaam financieel te ondersteunen. Registrars en andere partijen binnen de internetgemeenschap worden in 2014 actief betrokken bij de uitwerking van het SIDN Fonds.

Sponsorprogramma

SIDN stelt jaarlijks € 500,- per medewerker beschikbaar voor sponsoring van activiteiten waarmee zij zich verbonden voelen. Zo draagt SIDN bij aan de sociale omgeving van haar medewerkers en werkt tegelijk aan naamsbekendheid in de regio, wat van belang is bij de werving van nieuwe medewerkers.

Duurzaamheid

SIDN heeft maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel staan. De zorg voor het milieu heeft daarbij een belangrijke plaats. SIDN doet er veel aan om haar CO2-voetafdruk zoveel mogelijk te reduceren. SIDN's bedrijfspand heeft een A+-label en is voorzien van energiebesparende maatregelen, zoals zonnecollectoren, warmte- en koudeopslag en drielaags glas, en gebouwd met duurzame materialen. Ook ten aanzien van toeleveranciers neemt SIDN haar verantwoordelijkheid. Wanneer mogelijk wordt duurzaam ingekocht.

07 Overige ontwikkelingen

Nieuwe gTLD's

Al enkele jaren wordt er gesproken over de invoering van nieuwe generieke topleveldomeinen (gTLD's).

Begin 2012 was het mogelijk om een aanvraag te doen voor een nieuwe extensie. Dit is een complex, kostbaar en langdurig traject. Met haar kennis en technische expertise heeft SIDN in 2012 de aanvragen voor .amsterdam, .overheidnl en .politie ondersteund.

In 2014 wordt .amsterdam naar verwachting operationeel. SIDN zal .amsterdam als back-end registry-provider ondersteunen. In de loop van 2013 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken de aanvraag voor .overheidnl teruggetrokken.

Specifiek voor de technische ondersteuning van deze nieuwe gTLD's ontwikkelde SIDN in 2013 een nieuw domeinnaamregistratiesysteem. Dit systeem is afgeleid van DR55, het systeem dat SIDN in gebruik heeft voor de registratie en mutatie van .nl-domeinnamen.

Daarnaast werden alle interne processen ingericht voor deze nieuwe rol van SIDN. Hiermee is SIDN klaar om registrydiensten te leveren voor andere topleveldomeinen dan .nl.

Innovatietraject

SIDN is in de tweede helft van 2012 een intensief innovatietraject gestart om haar activiteiten te verbreden. Zo wil SIDN de continuïteit van de organisatie waarborgen en haar toegevoegde waarde voor de Nederlandse internetgemeenschap vergroten.

In 2013 heeft dit innovatietraject geresulteerd in twee businesscases waarvan er één uitgewerkt is tot een concrete dienst, de [Domeinbewakingservice](#).

Vorbereiding op een rol in trust frameworks

Een trust framework is een stelsel van afspraken dat zorgt voor veilige identificatie en authenticatie op internet. De ontwikkeling van zulke systemen is belangrijk voor het vertrouwen in het internet. In 2013 was SIDN als gesprekspartner betrokken bij verschillende initiatieven op het gebied van trust frameworks, zoals [Qiy](#), TrustTester en [IRMA](#) ('I Reveal My Attributes'). Ook heeft het bedrijf zich voorbereid op het uitvoeren van toezichthoudende taken binnen een trust framework.

Drie nominaties CENTR Awards

In 2013 reikte CENTR, de vereniging van registries van met name Europese landendomeinen, een speciale award uit aan registries die een opvallende prestatie neergezet hebben. SIDN was genomineerd in maar liefst drie categorieën:

- Security Award voor Bert ten Brinke, security officer bij SIDN, voor zijn werk voor de CENTR Security working group.
- R&D Award voor SIDN Labs, voor de ontwikkeling van de EPP-keyrelay voor het veilig verhuizen van DNSSEC-domeinnamen.
- Marketing and Communication Award voor de manier waarop SIDN's marketingafdeling DNSSEC promootte.

Sponsorovereenkomst met ISPCconnect

Een sterke en georganiseerde internetsector is van belang voor de Nederlandse economie. Daarom heeft SIDN per april 2013 een eenjarige sponsorovereenkomst gesloten met ISPCconnect, de branchevereniging voor de Nederlandse internet-serviceproviders. De sponsoring biedt ISPCconnect de mogelijkheid de organisatiegraad van de sector te verbeteren en het belang van de sector te vertegenwoordigen, onder meer richting de politiek. De gelden zijn ook bestemd voor het uitvoeren van onderzoeken, onder meer op het gebied van hosting. Uiteindelijk moet ISPCconnect een vereniging worden met actieve leden, die op eigen benen kan staan.

CENTR Jamboree 2013

CENTR organiseert regelmatig themaworkshops voor de aangesloten registries. Zo zijn er workshops op het gebied van marketing, wet- en regelgeving, R&D, administratie en techniek. Sinds 2012 organiseert CENTR de jaarlijkse CENTR Jamboree, een week waarin verschillende workshops gebundeld worden. In juni was SIDN host en hoofdsponsor van de tweede Jamboree. Deze vond plaats in het Krasnapolsky Hotel in Amsterdam.

Webserver gecompromitteerd

Op dinsdag 9 juli 2013 trof SIDN onbekende bestanden aan op een van haar servers, waaruit bleek dat de (web-) serveromgeving van SIDN was gecompromitteerd. SIDN heeft direct preventieve maatregelen genomen om de integriteit van de .nl-zone te beschermen.

De webinterface naar het domein-registratiesysteem (DRS) werd afgesloten en de .nl-zonefilepublicatie, die zorgt voor de verspreiding van nieuwe en gewijzigde domeingegevens op het internet, uitgesteld. Via de geautomatiseerde EPP-interface van DRS is het ononderbroken mogelijk geweest om domeinnamen te

registreren. Woensdagochtend 10 juli werd de dienstverlening weer volledig hervat.

Hercertificering

Het ISO27001-certificaat dat SIDN in 2011 verkreeg, werd in 2013 opnieuw verlengd. Noemenswaardig daarbij is dat er tijdens de jaarlijkse audit geen verbeterpunten werden geconstateerd. ISO27001 is een kwaliteitsstandaard voor informatiebeveiliging die bewijst dat de beschikbaarheid, continuïteit, vertrouwelijkheid en integriteit van informatie op hoog niveau worden gehouden. SIDN was de eerste registry ter wereld die haar bedrijfsvoering conform deze standaard inrichtte en werd gecertificeerd.

Lidmaatschap FIRST

SIDN CSIRT is het Computer Security Incident Response Team van SIDN. Dit team onderzoekt en coördineert alle gevallen van beveiligingsinbreuken die betrekking hebben op SIDN's ICT-infrastructuur. SIDN's CSIRT sloot zich in 2013 aan bij FIRST, het wereldwijde forum voor incidentresponse en securityteams. Binnen het forum worden technische informatie en best practices gedeeld. FIRST streeft naar een gecoördineerde aanpak van mondiale securityincidenten.

Contributies ICANN en CENTR

SIDN is lid van ICANN en CENTR. ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) is een non-profit organisatie die onder meer verantwoordelijk is voor de uitgifte en toewijzing van nieuwe toplevel-domeinen en de distributie van IP-adressen. CENTR is de vereniging van registries van met name Europese landendomeinen en een discussieforum op het gebied van domeinnaamregistratiebeleid. In 2013 betaalde SIDN € 114.000,- als contributie aan ICANN en € 46.000,- aan CENTR.

SIDN is de eerste
registry ter wereld die
haar bedrijfsvoering
inrichtte en certificeerde
volgens ISO27001

08 Vooruitblik

Verwachtingen .nl-domein

Het economische herstel is een belangrijke drijver voor de vraag naar nieuwe domeinnamen, zowel in Nederland als internationaal. Vooral de indicatoren op het gebied van handel zijn een belangrijke graadmeter. Deze ontwikkelden zich eind 2013 positief, wat zich in 2014 zou kunnen vertalen in een stijgend aantal nieuwe registraties. In Nederland blijft de positie van .nl onverminderd sterk. Het domein is met afstand de eerste keuze voor zakelijke en particuliere gebruikers. Het imago in de markt is positief. Wel wordt de positie van .com geleidelijk sterker. Dit is vooral zichtbaar bij gebruikers die internationaal opereren, wat waarschijnlijk verband houdt met de toenemende internationalisering van e-commerce.

Nu de markt verandert, verandert ook de benadering van de markt door registrars. Waar zij zich de afgelopen jaren sterk richtten op acquisitie van nieuwe houders, leggen zij nu de focus op het activeren van bestaande houders die hun domeinnaam nog niet gebruiken. Bijvoorbeeld door deze van een website te voorzien. SIDN verwacht dat deze trend de komende jaren doorzet.

Nieuwe extensies

SIDN is er klaar voor om registrydiensten te leveren voor andere topleveldomeinen dan het .nl-domein. In oktober 2013 werden de eerste nieuwe gTLD's gedelegeerd door ICANN en inmiddels zijn enkele daarvan voor registratie beschikbaar.

Voor SIDN ligt hier een kans. Naar verwachting worden de Nederlandse aanvragen voor .amsterdam en .politie in 2014 goedgekeurd en wordt .amsterdam in de loop van het jaar operationeel. SIDN wordt de registry-serviceprovider voor .amsterdam en gaat in 2014 alle registrydiensten voor het Arubaanse .aw-domein uitvoeren. Daarnaast is SIDN in overleg met verschillende andere partijen om registrydiensten te verlenen voor

andere extensies. De betekenis van de nieuwe gTLD's voor .nl moet niet onderschat worden. In de regel wakkert de introductie van nieuwe gTLD's de belangstelling voor domein-namen aan. Dit verschijnsel trad in het verleden meermalen op bij de toetreding van nieuwe domeinen tot de Nederlandse markt. Het effect is naar verwachting echter te klein om de totale groei van .nl significant te beïnvloeden.

Daarnaast heeft de toetreding van nieuwe domeinen invloed op de manier waarop gebruikers de markt percipiëren. Daarom is het voor SIDN de komende jaren belangrijk om de eigen positie en het imago van .nl goed te bewaken. Meer dan ooit moeten SIDN en de .nl-registrars overbrengen waar .nl voor staat en wat de meerwaarde is om voor een .nl-domeinnaam te kiezen.

Onderzoek en ontwikkeling

SIDN Labs zet in 2014 in op het verder versterken van haar R&D-resultaten en het intensiveren van samenwerkingen met haar partners. Voorbeelden zijn projecten in Europees verband en projecten met nationale spelers als de Technische Universiteit Delft en het Nationale Cyber Security Center (NCSC). Inhoudelijk komt er meer aandacht voor nieuwe DNS-toepassingen.

Trust frameworks

SIDN is als gesprekspartner betrokken bij de ontwikkeling van meerdere trust frameworks, waaronder [IRMA](#), TrustTester en [Qiy](#). In 2014 verwacht SIDN dat er enkele concrete stappen gezet zullen worden richting de uiteindelijke totstandkoming van een trust framework. Voor het bedrijf liggen er kansen in de uitvoering van toezichthoudende taken.

ICT-infrastructuur en applicaties

In 2012 is SIDN gestart met het ontvlechten van een aantal componenten die onderdeel uitmaken van het domeinnaamregistratiesysteem. Geïntegreerde processen als facturatie en klantregistratie maken aanpassingen aan het domeinnaamregistratiesysteem complex en tijdrovend. De in 2013 ontwikkelde [facturatiehub](#) is daarvan het eerste resultaat. Uiteindelijk resulteren een zuiver registratiesysteem en aanverwante systemen voor bijvoorbeeld facturatie, identificatie en autorisatie die eenvoudiger te onderhouden en beheren zijn. Aan het ontvlechten van de systemen wordt in 2014 en de daaropvolgende jaren een vervolg gegeven.

Tegelijkertijd past SIDN haar applicaties en fysieke infrastructuur zodanig aan dat de tijdsduur van onderhoudsvensters aanzienlijk teruggebracht kan worden. De verwachting is dat de eerste resultaten hiervan merkbaar zijn in de tweede helft van 2014.

Domeinbewakingservice

In 2014 wordt de Domeinnaambewakingservice, samen met de Vereniging van Registrars, verder ontwikkeld. Productvarianten kunnen de dienst voor verschillende doelgroepen aantrekkelijk maken.

Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om ook registraties onder andere topleveldomeinen dan .nl te monitoren.

Beveiligingsmaatregelen

SIDN start in 2014 verschillende activiteiten om de veiligheid van het .nl-domein gericht en gestructureerd te verhogen. Zo wordt een nieuw identity- en access-managementsysteem ingevoerd voor onder meer het domeinnaamregistratiesysteem, waardoor bijvoorbeeld 2-factorauthenticatie mogelijk wordt. Banken gebruiken dit soort authenticatie voor het internetbankieren. Verder kunnen registrars met het nieuwe systeem

meerdere loginnamen aanmaken. Verder worden diverse maatregelen genomen om het .nl-domein nog beter te beschermen tegen DDoS-aanvallen. SIDN richt een antiphishing- en malwareproces in, waardoor deze vormen van internetcriminaliteit onder het .nl-domein beter bestreden kunnen worden. Ten slotte wordt een secure software development lifecycle ingericht, wat uiteindelijk zal resulteren in een professioneel kwaliteitssysteem voor softwareontwikkeling.

Lancering nieuwe website

In 2014 wordt de website van SIDN volledig herzien. De website wordt gebruiksvriendelijker en zal beter aansluiten bij het bredere activiteitenpakket van SIDN.

Intern

SIDN hecht aan een goede balans tussen werk en privé. Mede daarom start SIDN in 2014 een pilot voor de introductie van Het Nieuwe Werken. Dit leidt onder meer tot veranderingen in de kantoorautomatisering. Het optimaal functioneren van medewerkers wordt hierin leidend, wat leidt tot andere devices en applicaties die niet altijd meer centraal beheerd kunnen worden. Daarnaast verandert de manier waarop medewerkers aangestuurd worden. Managers worden hierin getraind en gecoacht. Verder neemt SIDN in het komend jaar een nieuwe telefooncentrale in gebruik en wordt de introductie van de werkkostenregeling voorbereid die in 2015 van kracht wordt.

09 Financieel verslag

SIDN heeft haar financiële positie in 2013 verder versterkt. Het netto resultaat over 2013 is uitgekomen op € 2.580.000. Dit netto resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserves, waardoor het eigen vermogen ultimo 2013 € 27.428.000 bedraagt. Het eigen vermogen dient als financiële buffer om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. De ondergrens van deze financiële buffer is gerelateerd aan het structureel kostenniveau. Het niveau van de structurele kosten neemt in de loop der jaren toe door de toegenomen bedrijfsomvang en de hogere kwaliteits- en stabiliteitseisen. Om die reden neemt de omvang van de noodzakelijke financiële buffer eveneens toe. Het netto resultaat is met € 1.245.000 verslechterd ten opzichte van 2012.

In 2013 is het bedrijfsresultaat uitgekomen op € 3.214.000. Dit is een afname van € 1.732.000 ten opzichte van het bedrijfsresultaat van 2012 (€ 4.946.000) en wordt verklaard door een daling van de netto omzet en een stijging van de bedrijfskosten. De netto omzet is ultimo 2013 uitgekomen op € 18.762.000, hetgeen een afname is van € 381.000 ten opzichte van € 19.143.000 over 2012. Dit betekent een daling van 2,0% ten opzichte van 2012 (2012: +10,2%). De afname wordt met name verklaard doordat met ingang van 1 januari 2013 nieuw geregistreerde domeinnamen pas bij aanvang van de eerstvolgende kwartaal maand in rekening worden gebracht. De gerelateerde omzetsdaling bedraagt ca. € 717.000. Ultimo 2013 bedroeg het aantal domeinnamen 5,4 miljoen tegenover 5,1 miljoen eind 2012. De trend van een afvlakkende groei in domeinnamen (netto groei 2013 is 272.712 ten opzichte van netto groei 2012 315.933) heeft zich in 2013 voortgezet en de verwachting is dat deze tendens zich de komende jaren voortzet. Door de groei in het aantal domein-

namen is ook de totaal verstrekte betalingskorting en staffelkorting hoger dan in 2012, hetgeen een negatieve impact heeft op de netto omzet van € 119.000. Om het beveiligen van domeinnamen met DNSSEC te stimuleren wordt sinds juli 2012 een korting gegeven van € 0,07 per beveiligde domeinnaam. Eind 2013 zijn ca. 1,7 miljoen domeinnamen beveiligd met DNSSEC (31,1% van het totaal aantal domeinnamen). Inclusief de DNSSEC-korting over 2013 van € 453.000 (2012: € 197.000) komt het totaal van verstrekte kortingen (DNSSEC korting, staffelkorting en betalingskorting) in de netto omzet uit op € 2.011.000 (2012: € 1.636.000). Dit is een stijging van 23% ten opzichte van 2012. Het aantal registrars is verder gedaald naar 1.570 registrars ultimo 2013 (2012: 1.682). Ook dat heeft een licht negatieve impact op de netto omzet gehad.

Naast de omzetsdaling zijn de kosten in 2013 gestegen met € 1.351.000, ofwel een stijging van 9,5%. De totale kosten over 2013 bedragen € 15.548.000 ten opzichte van € 14.197.000 over 2012. De stijging in 2013 kan met name worden verklaard door een stijging in de salariskosten. Deze kosten zijn gestegen met € 1.424.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door gestegen kosten voor inhuur van tijdelijk personeel ter vervanging van langdurig zieken en het niet kunnen invullen van vacatures (€ 764.000), stijgende (pensioen)premielasten (€ 155.000), reguliere salarisverhoging (€ 113.000) en eenmalige outplacementkosten (€ 105.000). Ook is het gemiddeld aantal fte gegroeid naar 72 fte ten opzichte van 67 fte in 2012.

De afschrijvingslasten over 2013 bedragen € 1.430.000 en zijn licht gestegen ten opzichte van 2012 (2012: € 1.385.000).

De overige bedrijfskosten bedragen € 6.683.000 over 2013 (2012: € 6.801.000). Dit is een daling van € 118.000 ten opzichte van 2012. Deze daling wordt met name verklaard doordat in 2012 een aantal eenmalige kosten zijn genomen, waaronder een voorziening van € 100.000 voor een tweetal obligaties en een voorziening voor dubieuze debiteuren (€ 66.000). In 2013 zijn de huisvestingskosten gestegen met € 58.000 ten opzichte van 2012 in verband met WOZ-aanslagen over 2012 en 2013.

In 2013 heeft SIDN in totaal voor € 952.000 geïnvesteerd, waarvan € 438.000 in productiesystemen en € 209.000 in kantoorautomatisering. Een gedeelte van de totale investering (€ 301.000) heeft betrekking op ICT-projecten in uitvoering. De kosten daarvan bedragen ultimo 2013 € 799.000. Deze projecten worden in de loop van 2014 in gebruik genomen.

De solvabiliteit is verder gestegen van 88,2% in 2012 naar 90,7% in 2013. In 2013 is een positieve kasstroom gegenereerd van € 2.678.000.

Balans per 31 december 2013 (voor winstbestemming)

	31 december 2013		31 december 2012	
	Ref.	€	€	€
<i>Vaste activa</i>				
Materiële vaste activa	4)			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen		6.044.166	6.218.461	
Machines en installaties		1.124.492	1.197.795	
Andere vaste bedrijfsmiddelen		2.017.416	2.538.473	
Materiële vaste activa in uitvoering		798.640	507.836	
Uitvoering		9.984.714	10.462.565	
Financiële vaste activa	5)	0	0	
<i>Vlottende activa</i>				
Vorderingen				
Debiteuren	6)	91.787	68.686	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	7)	428.184	512.624	
Overige vorderingen	8)	721.214	788.396	
		1.241.185	1.369.706	
Liquide middelen	9)	19.016.979	16.338.936	
		30.242.878	28.171.207	

Passiva per 31 december 2013

	31 december 2013		31 december 2012		
	Ref.	€	€	€	€
Eigen vermogen	10)				
Algemene reserve		24.847.979		21.022.626	
Resultaat boekjaar		2.580.445		3.825.353	
			27.428.424		24.847.979
Voorzieningen			0		0
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers		1.018.389		1.326.316	
Belastingen en premies sociale verzekeringen 11)		210.705		529.378	
Overige schulden 12)		1.585.360		1.467.534	
			2.814.454		3.323.228
			30.242.878		28.171.207

Winst-en-verliesrekening over 2013

		2013		2012	
	Ref.	€	€	€	€
Netto-omzet	15)		18.762.078		19.142.975
Kosten					
Lonen en salarissen	16)	6.028.012		4.758.722	
Pensioenlasten		827.432		715.847	
Overige sociale lasten		578.489		535.358	
Afschrijvingen materiële vaste activa		1.430.159		1.385.159	
Overige bedrijfskosten	17)	6.683.499		6.801.385	
			15.547.591		14.196.471
Bedrijfsresultaat			3.214.487		4.946.504
Financiële baten en lasten			218.146		256.819
Resultaat uit gewone bedrijfs- uitoefening vóór belastingen			3.432.633		5.203.323
Belastingen	18)		(852.188)		(1.377.970)
Nettoresultaat			2.580.445		3.825.353

Kasstroomoverzicht over 2013

	2013		2012	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		3.214.487		4.946.504
<i>Aanpassingen voor</i>				
Afschrijvingen materiële vaste activa	1.430.159		1.385.159	
Dotatie en onttrekkingen aan voorzieningen	0		100.000	
		1.430.159		1.485.159
<i>Veranderingen in werkkapitaal</i>				
Vorderingen	229.983		25.380	
Kortlopende schulden	(193.139)		(21.504)	
		36.844		3.876
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		4.681.490		6.435.539
Ontvangen interest	193.007		303.051	
(Betaalde) / ontvangen winstbelasting	(1.180.227)		(1.145.976)	
		(987.220)		(842.925)
Kasstroom uit operationele activiteiten (transport)		3.694.270		5.592.614
Kasstroom uit operationele activiteiten		3.694.270		5.592.614
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Betaalde investeringen in materiële vaste activa	(1.016.227)		(610.539)	
Verstreckte langlopende leningen	0		0	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(1.016.227)		(610.539)
Toename / (afname) geldmiddelen		2.678.043		4.982.075
Mutatie geldmiddelen				
Geldmiddelen per 1 januari		16.338.936		11.356.861
Toename / (afname) geldmiddelen		2.678.043		4.982.075
Geldmiddelen per 31 december		19.016.979		16.338.936

Op dit overzicht is geen accountantscontrole toegepast.

Voor de gecontroleerde cijfers verwijzen wij u naar de [jaarrekening van 2013](#).

10 Personalia

Peildatum 31 december 2013.

Directeur/bestuurder

Roelof Meijer

Managementteam

Cees Toet, ICT

Lilian van Mierlo, Registratie & Service

Jeanette Horinga, Control & Ondersteuning

Sieger Springer, Marketing Communicatie & New Business

Cristian Hesselman, SIDN Labs

Raad van Toezicht

Eddy Schuyer (voorzitter)

Paul Schnabel

Erik Huizer

Simon Hania

Peter van Schelven

Christiaan van der Valk

Willem van Waveren

College voor Klachten en Beroep

Ary-Jan van der Meer (voorzitter)

Dick van Engelen

Ernst-Jan Louwers

Huib Gardeniers (secretaris)

Judith de Vreese-Rood

Mireille Hildebrandt

11 Colofon

Uitgave

SIDN

Meander 501
6825 MD Arnhem
Postbus 5022
6802 EA Arnhem

026 352 55 00
communicatie@sidn.nl

www.sidn.nl
www.werkenbijsidn.nl
www.sidnlabs.nl
www.cvkb.nl
www.domjur.nl

@SIDN
@SIDNsupport

Concept, vormgeving en copy

ARA, Rotterdam
www.ara.nl

Auteursrechten

© SIDN 2013

Het overnemen van teksten en cijfers uit dit jaarverslag is toegestaan zolang u hierbij de bron vermeldt en SIDN informeert via communicatie@sidn.nl.

